

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 468/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodných spoločností D., s. r. o., a D., s. r. o., obe K., zastúpených advokátkou JUDr. K. P., Ž., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 62/2011 zo 7. júna 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodných spoločností D., s. r. o., a D., s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2012 doručená sťažnosť obchodných spoločností D., s. r. o., a D., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo aj „namietané rozhodnutie“) sp. zn. 3 Cdo 62/2011 zo 7. júna 2012, ktorým zamietol dovolanie sťažovateľiek proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co/328/2010 z 15. decembra 2010. Dovolacím dôvodom bol aj dôvod uvedený v § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to nesprávne obsadený súd.

Sťažovateľky v sťažnosti okrem iného uviedli:

«Rozvrh práce Krajského súdu... platný v roku 2010 v časti II. 2 Pravidlá určovania zákonného sudcu v časti II.2.3 ustanovuje spôsob a pravidlá pridelovania vecí vrátenej na ďalšie konania a rozhodnutie tak, že vo veciach opakovane dôjdených krajskému súdu z iného súdu/vyššieho alebo nižšieho stupňa/ platí zásada, podľa ktorej „vec ide za sudcom“, ak pôvodný senát krajského súdu nie je zmenený, vec sa pridelí pôvodnému senátu a sudcovi, ktorému bola pôvodne v senáte pridelená. Podľa poznámky sa veci opakovane napadnuté krajskému súdu zapisujú pod novú spisovú značku.

Prvýkrát vo veci odvolania proti rozhodnutiu Okresného súdu v Žiline 8 C/197/2005 rozhodoval Krajský súd v Žiline v senáte 8 Co a to dňa 31. 7. 2009 rozhodnutím 8 Co/180/2009, senát 8 Co na Krajskom súde v Žiline pracoval v tom istom zložení i v čase, keď sa pridelovalo na rozhodnutie odvolanie voči uzneseniu Okresného súdu v Žiline 8 C/197/2005-278.

V rozhodnutí krajského súdu 8 Co/180/2009 zo dňa 31. 7. 2009 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie, práve z dôvodu, že prvostupňový súd nerozhodol o návrhu žalobcu o zámene účastníka na strane žalovaného.

Keď prvostupňový súd uznesením nepripustil po vrátení veci krajským súdom, zámenu účastníkov na strane odporcu a navrhovateľ podal voči uzneseniu odvolanie, bola vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie krajskému súdu, ako vec opakovane dôjdená bola zapísaná pod novú spisovú značku 10 Co 328/2010, nebola však už pridelená na

rozhodnutie pôvodnému senátu 8 Co. Bol porušený rozvrh práce Krajského súdu v Žiline v časti II.2.3 upravujúcej spôsob a pravidlá pridelovania vecí vrátenej na ďalšie konanie a rozhodnutie a vo veci nerozhodoval zákonný sudca...

Dovolací súd správne konštatoval, že v danom prípade išlo o vec, ktorá bola opakovane dôjdená krajskému súdu zo súdu nižšieho stupňa a k zmene pôvodného senátu nedošlo a správne mala byť zapísaná do registra 8 Co občiansko právneho kolégia.

Zároveň však aplikoval vo svojom rozhodnutí časť II.2.1 pís. ch Rozvrhu práce krajského súdu, ktorá obsahovala úpravu, že ak vec bola zapísaná do nesprávneho registra v občianskom alebo správnom kolégiu, môže byť prevedená podľa pokynu predsedu súdu do správne určeného registra s novou spisovou značkou najneskôr do 30 dní odo dňa zapísania vecí do pôvodného registra, a teda, podľa názoru dovolacieho súdu keďže v predmetnej veci nedošlo do 30 dní od jej zapísania k prevedeniu do správneho registra bol vec oprávnený dokončiť senát 10 Co, teda podľa môjho názoru nie zákonný sudca.

Časť II.2.1 Rozvrhu práce krajského súdu upravuje pravidlá určovania zákonného sudcu v zmysle § 4 pís. b, 5 ods. 2 písm. a vyhl. č. 118/2005 Z. z., teda pravidlá pre pridelovanie vecí náhodným výberom, teda aj úprava II.2.1 pís. ch sa vzťahuje len na veci pridelované náhodným výberom.

Pravidlá určovania zákonného sudcu v zmysle § 4 pís. b, § 5 ods. 2 pís. c/ vyhl. 118/2005 Z. z. teda pravidlá pridelovania vecí vrátenej na ďalšie konanie upravuje časť II.2.3 Rozvrhu práce krajského súdu v Žiline, čiže na pridelovanie vecí vrátenej na ďalšie konanie sa úprava časti II.2.1 pís. ch rozvrhu práce nevzťahuje, zákonným sudcom na rozhodnutie vo veci bol teda senát 8 Co Krajského súdu v Žiline...

Keby sa aj úprava II.2.1 pís.ch vzťahovala na pridelovanie vecí po vrátení na odvolací súd túto by nebolo možné akceptovať, nakoľko by bola jednoznačne protiústavná súd predsa nemôže napraviť svoju chybu tým, že konštatuje, že ak už chybu urobil a vec nepridelil zákonnému sudcovi, teda porušil ústavné právo účastníka konania, a túto z vlastnej nedbalosti neodstránil do 30 dní, je jeho nečinnosťou táto chyba zmazaná a jeho pôvodne protiústavný postup je v súlade s ústavou. Takýto protiústavný vnútorný poriadok súdu predsa nemôže byť platnou právnou normou. Opätovne podotýkam, že táto časť interného predpisu súdu neupravuje pridelenie vecí po jej opätovnom vrátení na ďalšie konanie.

Procesný postup, v ktorom vo veci účastníka konania nerozhodol zákonný sudca je nezlučiteľný s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 1 ústavy, z čl. 38 ods. 1 Listiny... a napokon aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru a rozhodnutie vydané v takomto konaní nemôže byť ústavne akceptovateľné.

Dovolací súd nesprávne aplikoval jednoduché právo, svojvoľne uplatnil úpravu, ktorá sa na určovanie zákonného sudcu nevzťahovala a dokonca to bola úprava prijatá v hrubom rozpore so základnými právami spravodlivého súdneho procesu.

Dovolací súd urobil taký výklad predpisu, ktorý je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti, urobil ho v inom než v zákonom ustanovenom právnom myslení. Takýmto konaním zasiahol do mojich ústavných práv na spravodlivé súdne konanie a do môjho práva na zákonného sudcu.»

V petite sťažnosti sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd vyslovil, že

„1. Základné právo Spoločnosti D., s. r. o. na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa článku 48 ods. 1 Ústavy..., čl. 38 ods. 1 Listiny... uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 3 Cdo 62/2011 zo dňa 7. 6. 2012 porušené bolo.

2. Základné právo Spoločnosti D., s. r. o. na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa článku 48 ods. 1 Ústavy... čl. 38 ods. 1 Listiny... uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 3 Cdo 62/2011 zo dňa 7. 6. 2012 porušené bolo.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu... sp. zn. 3 Cdo 62/2011 zo dňa 7. 6. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľom trovy súdneho konania v sume 269,58 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. K. P. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľky v sťažnosti namietali, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 62/2011 zo 7. júna 2012, ktorým zamietol ich dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 10 Co/328/2010 z 15. decembra 2010, bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu, právo na zákonného sudcu (nebyť odňatý zákonnému sudcovi) a právo na spravodlivé súdne konanie. Porušenie označených práv sťažovateľky odôvodňujú tým, že najvyšší súd „*nesprávne aplikoval jednoduché právo*“ a „*urobil taký výklad predpisu, ktorý je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti*“.

Sťažovateľky porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odvodzovali a odôvodňovali najmä porušením základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (čl. 38 ods. 1 listiny).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že najvyšší súd zamietol dovolanie sťažovateľiek podľa § 243 ods. 1 OSP, ktorým namietali procesné vady konania pred krajským súdom.

Z jeho rozhodnutia okrem iného vyplýva, že «Okresný súd Žilina uznesením z 2. júla 2010 č. k. 8 C 197/2005... nepripustil vstup D., s. r. o... do konania ako žalovaného namiesto doterajšieho žalovaného D., s. r. o... V odôvodnení uviedol, že na zámenu účastníka na strane žalovaného nie sú splnené predpoklady v zmysle § 92 ods. 4 O. s. p... Proti výroku... o nepripustení zámény účastníka na strane žalovaného podal žalobca odvolanie.

Krajský súd v Žiline uznesením z 15. decembra 2010 sp. zn. 8 Co 328/2010 uznesenie súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti zrušil a konanie zastavil.

Toto uznesenie odvolacieho súdu napadli dovolaním D., s. r. o... ako i D., s. r. o... Uviedli, že o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Žilina z 8. októbra 2008 č. k. 8 C 197/2005-219 rozhodol senát 8 Co Krajského súdu v Žiline (uznesenie z 31. júla 2009 sp. zn. 8 Co 180/2009) a o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Žilina z 2. júla 2010 č. k. 8 C 197/2005-278 o nepripustení zámény účastníka rozhodol senát 10 Co Krajského súdu... v inom zložení ako bol pôvodne senát 8 Co, čím podľa ich názoru vo veci rozhodoval nezákonný sudca...“. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí na s. 4 až 5 ďalej uviedol, že sa «osobitne zameral na posúdenie, či konanie nie je zaťažené procesnou vadou v dovolaní výslovne namietanou (§ 237 písm. g/ O. s. p.). Pri skúmaní jej existencie z hľadiska § 237 písm. g/ O. s. p. dovolací súd vychádzal z toho, že o nesprávne obsadenie súdu ide nielen vtedy, keď namiesto senátu zloženého zo zákonom stanoveného počtu sudcov rozhodne buď samosudca alebo senát v inom než predpísanom zložení, ale tiež vtedy, keď vec prejedná a rozhodne sudca, ktorý nie je zákonným sudcom (vid' čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Zákonným sudcom je sudca, ktorý je právnymi predpismi (vrátane predpisov vnútornej povahy, ako napr. rozvrhom práce) určený tú - ktorú vec prejednať a rozhodnúť; ak má niektorú vec prejednať a rozhodnúť senát príslušného súdu, sú zákonnými sudcami všetci členovia toho senátu, ktorý je rozvrhom práce určený túto vec prejednať a rozhodnúť.

Zloženie senátov súdov, ktoré rozhodujú o opravných prostriedkoch, nie je nemenné a v nadväznosti na zmeny okolností na strane súdu (môže ísť napríklad o vytvorenie nových

senátov alebo zrušenie existujúcich senátov) alebo jeho sudcov (napríklad preloženie a dočasné pridelenie sudcov alebo ich práceneschopnosť) môže podliehať zmenám. So zreteľom na potrebu zabezpečenia riadnej činnosti rozvrhy práce súdov predpokladajú aj možnosť zmeny pridelenia určitej veci (napríklad v prípade nerovnomerného zaťaženia sudcov alebo senátov). Podstatné pri tom ale je, aby zmena bola uskutočnená v súlade so zákonom a rozvrhom práce.

Dovolací súd zistil, že Krajský súd v Žiline predmetnú vec rozhodol 15. decembra 2010 v senáte 10 Co v zložení, zodpovedajúcom zákonu a Rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline na rok 2010 v znení jeho dodatkov. Tento rozvrh práce v časti II označenej ako „Pravidlá určovania zákonného sudcu“ v bode II.2.1 písm. ch/, zmenenej dodatkom účinným od 15. marca 2010, stanovuje, že ak bola vec zapísaná do nesprávneho registra v občianskoprávnom alebo v správnom kolégiu, môže byť prevedená podľa pokynu predsedu súdu do správne určeného registra s novou spisovou značkou najneskôr do 30 dní odo dňa zapísania veci do pôvodného registra. Ak nedôjde v lehote podľa predchádzajúcej vety k prevodu veci do správne určeného súdneho registra, vec dokončí senát alebo samosudca podľa pôvodného pridelenia. I keď v danom prípade išlo o vec, ktorá bola opakovane dôjdená krajskému súdu zo súdu nižšieho stupňa a k zmene zloženia pôvodného senátu nedošlo a správne mala byť zapísaná do registra 8 Co občianskoprávneho kolégia, od jej opätovného nápadu na krajský súd (22. septembra 2010) nedošlo do 30 dní od jej zapísania do pôvodného registra, a preto bol v zmysle vyššie uvedeného bodu II.2.1. písm. ch/ rozvrhu práce oprávnený vec dokončiť senát podľa pôvodného pridelenia, teda senát 10 Co. Neobstojí preto námietka dovolateľov o vade konania podľa § 237 písm. g/ O. s. p.».

Vychádzajúc z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že nemá žiadny relevantný dôvod do tohto rozhodnutia zasahovať, pretože je legitímne a zrozumiteľné. Citované závery najvyššieho súdu nemožno označiť za zjavne neodôvodnené a arbitrárne a ústavný súd z obsahu nezistil takú skutočnosť, že by nimi mohlo alebo malo dôjsť k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, resp. k porušeniu ich základného práva nebyť odňatý ich zákonnému sudcovi.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu ochranu (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01), alebo ak by v prípade opravných konaní všeobecný súd odmietol opravný prostriedok, alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím, čo však nie je evidentne prípad sťažovateľiek.

Ústavný súd tiež stabilne zotrváva na názore, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie veci v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08).

Ústavný súd sa s argumentáciou sťažovateľiek v sťažnosti nestotožňuje a konštatuje, že najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie zamietol správne a v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia okrem iného vecne skúmal osobitne aj námietky sťažovateľiek týkajúce sa nesprávne obsadeného súdu v konaní pred odvolacím súdom a primeraným spôsobom sa s nimi vysporiadal. K zmene senátu došlo na základe právnej úpravy regulujúcej organizáciu práce súdu (rozvrhu práce). Ako najvyšší súd správne konštatoval, vec, ktorá bola opätovne doručená krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaní, mala byť zapísaná do iného senátu (8 Co), ale keďže do 30 dní od jej zapísania do registra nedošlo k zapísaniu do pôvodného registra, v zmysle platného rozvrhu práce krajského súdu

[bod II. 2. 1 písm. ch)], bol krajský súd oprávnený vec dokončiť v senáte, ktorému bola vec po opätovnom doručení zapísaná. To, že sťažovateľky sa s výkladom najvyššieho súdu v danom prípade nestotožňujú, ešte neznamená, že došlo k porušeniu ich označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu vyplývajú zákonné dôvody a bez ohľadu na to, či je aplikácia právnej úpravy regulujúcej organizáciu práce súdu v danom prípade správnu alebo jedinou možnou, nevzhlíada ústavný súd v takejto úvahe znaky svojvoľnosti ani zjavnej neodôvodnenosti takej intenzity, ktorá by viedla k možnosti vysloviť porušenie základného práva sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľiek ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2012